

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

In concursu propriarum fortunarum cum vita privati, num. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

4. numero eodem 8. allatus. Quod si non esses hoc modo depauperandus, obligaberis ob dictam conservationem Reip. ut omnes fateamur, quia tunc id poscit bonum commune.

In concursu propriarum fortunarum cum vita privati.

9. Verum ob conservationem vitae alicujus privati, quoad expendenda bona temporalia, quid dicendum? Respondeo, esse non abssimili distinctione utendum. *f.* In extrema vita privati necessitate obligaris, aliqua saltem superflua, imo & aliqua convenientia tuo statui expendere, si sic occurrere possis. Vbi enim Charitas vitae proximi urget, si hic, ubi agitur de bonis tibi non admodum necessarijs, non urget?

f. l. Comm. d. 27. de charit. d. 8. a. num. 134.

10. At ea expendere, quæ sunt tuo statui ita necessaria, ut ijs amissis ab eo notabiliter cadere debeas, ut si ex nobili opificem, ex opifice mendicum te fieri oporteat, non obligaris; Ratio est, quia non teneris, arctius vitam tuam conservare; quam proximi, sed tuam non obligaris sic conservare; non enim teneris v. g. ad sanitatem recuperandam, omnes tuas fortunas expendere, ita ut omnino miser reddaris, quia id moraliter morti æquiparatur: ergo nec alienam. Addit Castropalaus, g. utilius Reip. esse, nobilem retinere suum statum, quam privatum pauperem mortem oppetere.

g. Castrop. t. 2. tr. 6, d. 2. p. 2, n. 6.

11. Dixi num. 9. (aliqua saltem superflua) nam nec obligare possum, divitem magnam summam expendere, V. G. tria aureorum millia, ob vitam privati conservandam, etiam si ijs expensis à suo statu casurus non esset; nec *h.* pro privato infirmo extraordinaria medicamenta, Medicosque magnis sumptibus advocare; solum enim ordinarijs medijs, non vero extraordinarijs succurrere proximo charitas jubet, esto, etiam id, ut quid perfectius, consulatur.

h. Comm. ib. n. 345.

Dum ego Syraculis, Vrbe toto Orbe clara, humanioribus litteris juvenis olim imbuerem, incidit in manus famosi cujusdam grassatoris filius hominis prædavit, quem impius latro se omnino velle interficere per occultos nuncios patri minatus est, nisi sex aureorum millibus condito die missis, filij mortem redimeret; & ille quidem paterno actus amore redemit; sed in conscientia ad quid obligatus fuisset ejusmodi pater, qui ex similibus ejusdem latronis commissis sceleribus, cerò moraliter sciebat, eum minas fore factis comprobaturum? Si de alio, quam de parente ageretur, ad nihil obligarem, quia ex dictis, neminem obligavimus, magnis sumptibus vitam proximi custodire: nunc verò, cum sermo sit de patre (& quid, si ipse Pater in simili vitæ discrimine versaretur, pecuniaque à divite filio exprosceretur?) difficilior est resolutio; Et quidem hac uterer distinctione. Si ea summa demum potest ex superfluis, vel solum statui convenientibus, obligarem patrem filiumque; Si debeat de-

mi ex

mi ex necessarijs, ita ut vel omnino de pauperandi, vel admodum notabiliter à suo statu dimovendi essent, neutrum obligarem.

i *Castro. l. c. n. 8.*

Ratio prioris dicti est, quia aliquid plus invicem sibi debent pater & filius quam alij. Quare licet alios non obligaverimus, num. 12. tamen hos tam conjunctos, ubi agitur de superfluis, obligare, valde est consentaneum: Ratio posterioris dicti est illa, quam hoc nu. 11. dixi; ea enim, ut confidenti patebit, etiam hunc casum probat; Et nihilominus priorem dicti partem non tanquam omnino certam affirmo, siquidem ratio, cur nemo sit cogendus, multam summam expendere, etiam de superfluis, pro vita proximi (ut modo innui, & fusius afferunt *Castropalaus*, l. & *Coninch.*) m videtur item probare de vita patris, vel filij, imo etiam de propria.

1 *Castrop. l. c. nu. 7. & 8. m Coninch. d. n. 145.*

12. Ex prædictis una mihi dubitatio nondum est à mente sublata. Diximus, non obligari quempiam magnam pecuniæ summam expendere pro vita proximi, idque propter duas rationes, num. 10. allatas, unde, per appositam consequentiam, infert *Castropalaus*, n in extrema necessitate non posse hominem, pro sua vita conservanda, rem valde pretiosam à divite surripere, quia scilicet non tenetur tunc dives, ut dictum est, magnam summam dare. Diximus item ex firmo omnium consensu in extrema necessitate omnia esse communia. Ex

his ecce dubitatio; Si omnia tunc sunt communia, ergo & res pretiosæ, ergo & duo, & tria, & quatuor millia aureorum; ergo, dummodonon coniiciatur dives in æqualem necessitatem, vel in valde gravem, quia hæc æqui valet extremæ, id quod num. 15. advertimus, poterit extremè indigens ea ab ipso sumere, tanquam communia. Vide infra §. 4. num. 40. ubi afferetur idem *Castropalaus*, qui concedit, ex *Molina*, Christianum, ob metum mortis, posse in classibus Turcarum diripere bona Christianorum omnia; cur igitur hic negat? Neque sicuti non obligaris, tuam vitam tot sumptibus, totque medicamentis extraordinarijs custodire, sic potes non servare alienam. Secunda est, quia utilius est Reip. nobilem conservare suum statum, quam privatum vitam finire. Non obstant, inquam; nam ad primam responderi potest modo mox dicendo, num. 15. fine, nimirum hominem in hoc posse cedere juri suo, non autem juri alterius. Ad secundam, negando, propter eam parvam utilitatem Reip. amitti jus vitæ suæ à privato; & sanè hic aptari potest dictum illud *Ioannis Sanchez* §. 2. nu. 8. afferendum, hos Doctores, quod ipsi non facerent, alijs nimis rigidè præcipere. Hæc mihi probabile faciunt, posse extremè indigentem surripere modo dicto prædicta pretiosa, & consequenter, ex hujus opinionis vi, debere ea divitem elargiri. Sed quia contraria opinio, ut vidimus, probabilis est, ideo poterit dives eam sequi, & illa non tradere. Nec datur bellum

justum ex utraque parte absolute, sed ex vi diversarum opinionum probabilitum, quod non esse inconveniens, omnes docemus.

n. *Castrop. t. 1. tr. 6. d. 2. p. 9. n. 7.*

In concursu propriarum fortunarum cum necessitate temporali proximi, ubi

De Eleemosyna.

13. Denique difficultas est quarta, an extra necessitatem extremam, tua bona, pro privato effundere aliquando, seu dare in eleemosynam tenearis? nam pro publica, diximus 6.

Adverte primo, necessitatem in temporalibus aliam esse extremam, aliam gravem, aliam communem: Extrema necessitas est ea, qua proximus tuo auxilio indiget, ne brevi moriatur, vel malum morti simile incurrat, nec alius adit, qui adjuvare possit, vel velit. Cum dicitur (ne brevi moriatur) intelligitur, ait *Ledesma*, o ita test de eo, qui aliàs est honesta conditionis: huic enim periculum incidenti in mendicitatem, grave enim vero malum est.

o *Ledesma* 2. p. 4. q. 13. ar. 3. p. *Solutus* l. 3. de just. q. 3. art. 4. q. *Bonac.* & *Angelus* apud *Sanc.* l. c. conf. c. 5. d. 5. q. 1. 6.

Gravis est, quæ hominem constituit non in certo, sed in gravi periculo morbi incurabilis, vel morbi gravis, vel abbreviatiōis vitæ, vel captivitatis injustæ, vel cadendi notabiliter à suo statu, denique vel cujuscunque mali gravis; Periculum non lucrandi magnam famam, vel magnam vim pecuniæ, vel non acquirendi nobilitatem vitæ statum, non est gravis necessitas, quia hæc non est jactura, sed acquisitio majoris boni: Nota autem, hanc gravem necessitatem habere plures gradus, veluti majora, vel minora sunt, intra latitudinem gravitatis prædicta mala.

Communis est, qua homines communiter, non decedendo notabiliter à suo statu, laborant, & cui cum aliqua morali sollicitudine succurri ab eodem patiente potest; unde vides pauperem, qui mendicare solet, non esse, nisi in communi necessitate: nam mendicando non decedit à suo statu, imo in illo persistit. Non ita dici potest de eo, qui aliàs est honesta conditionis: huic enim periculum incidenti in mendicitatem, grave enim vero malum est.

14. Adverte secundò, bona temporalia, alia esse tibi necessaria ad vitæ propriæ, tuorumque sustentationem: alia ad statum tuum decenter conservandum: alia, quæ nec vitæ, nec statui sunt necessaria, quæ superflua vocantur. Quoniam verò aliqui concedunt probabiliter, ea, quæ sunt necessaria ad acquirendum meliorem statum, non esse superflua (quavis aliqui si id negent) ideo raro quis, in hac sententia, dicitur habere bona superflua, nisi petitis.

De Quinto